

25-09-25

Nieuwe Nota Ruimte naar Tweede Kamer: Meer duidelijkheid over woningbouwlocaties

De nieuwe Nota Ruimte is vrijdag door demissionair minister van Volkshuisvesting Keijzer naar de Tweede Kamer gestuurd. Daarin komt onder andere meer duidelijkheid over de woningbouwlocaties. Expert gebiedsontwikkeling Friso de Zeeuw geeft de nieuwe nota een rapportcijfer 6.

In de ontwerp-Nota Ruimte voegt het kabinet vier nationale grootschalige woningbouwlocaties toe: Alkmaar, Apeldoorn, Helmond en Hengelo/Enschede. Daarmee komt het totaal uit op 21. Daarnaast zijn 127 regionale locaties benoemd, verspreid over metropoolregio's, centrumsteden en regiokernen. Het gaat om een mix van grootschalige uitbreidingen en kleinschaligere toevoegingen zoals wijkjes tot honderd woningen. Cruciaal is dat de locaties goed ontsloten zijn met auto en openbaar vervoer en zo veel mogelijk aansluiten bij bestaand stedelijk gebied.

De Zeeuw zegt in een reactie tegen VJ het volgende over de nieuwe Nota Ruimte: 'Dat er eindelijk meer duidelijkheid is gekomen over woningbouwlocaties, zowel lokaal als regionaal, is een grote stap. De vorige nota gaf ik een 4, nu een 6. Maar we willen graag naar een 8.'

Water en bodem als randvoorwaarde

Het kabinet trekt verder duidelijke grenzen bij de ruimtelijke keuzes. Zo komt er geen nieuwe bebouwing in uiterwaarden en wordt extra ruimte gereserveerd voor dijkversterking en waterberging. Regio's krijgen meer verantwoordelijkheid voor hun zoetwatervoorziening. Bij woningbouwplannen moet er rekening gehouden worden met onder andere water en bodem. Volgens De Zeeuw is dat realistischer dan eerdere versies waarin water en bodem nog sturend waren: 'Nu is het meer in balans.'

Economie, bedrijventerreinen en energie

Ook is de Zeeuw blij dat bedrijvigheid veel aandacht krijgt. Bestaande bedrijventerreinen worden beter beschermd en benut, en transformatie kan alleen na een integrale afweging. Ook komt er compensatie als bedrijven moeten verplaatsen. Voor defensie is ruimte gereserveerd in dertien nieuwe locaties en 44 uitbreidingen.

Daarnaast krijgt de uitbreiding van energie-infrastructuur prioriteit. Grote clusters als de Rotterdamse haven en Chemelot zijn aangewezen als 'van nationaal belang' en krijgen voorrang bij verduurzaming en uitbreiding. Op de Noordzee moet de schaarse ruimte efficiënter worden verdeeld tussen windparken, scheepvaart en kabels voor energie en data.

Uitvoeringsagenda en budget mist

De Zeeuw wijst er wel op dat de nota geen uitvoeringsagenda bevat. 'De vraag hoe het kabinet deze plannen gaat realiseren blijft onbeantwoord. Die had er echt bij moeten zitten.' Ook ontbreekt een concreet budget. Hij geeft de Lelylijn als voorbeeld: 'Dat project staat nog steeds op de kaart, maar de geldpot daarvoor is allang geplunderd.'

Een ander punt van zorg is de zogeheten Vista-strategie. Daarmee deelt het kabinet Nederland in vijf typen regio's in, elk met een eigen ontwikkelrichting: versterken (bijvoorbeeld Zeeland en Friesland), initiëren (zoals Twente en Zuid-Limburg), stimuleren (Zwolle en Arnhem-Nijmegen), transformeren (de Zuidelijke Randstad) en accommoderen (Amsterdam, Utrecht en Eindhoven). Het idee is dat beleid en investeringen worden afgestemd op de specifieke rol van een regio.

Volgens De Zeeuw schuilt hier een risico in: 'In feite betekent 'versterking' stilstand. Daar kan nog gedonder over komen.'

Vervolg

De ontwerp-Nota Ruimte ligt nu ter inzage, samen met de milieueffectrapportage. Na verwerking van zienswijzen volgt een definitieve versie. Die vervangt de huidige Nationale Omgevingsvisie en wordt onder de Omgevingswet het bindende nationale kader. In de Nota Ruimte staan nationale ruimtelijke keuzes en richtingen voor Nederland voor de periode tot 2050 en met een doorkijk naar 2100.